# Llengua catalana i literatura

## Coneixements literaris

Solucions · 5 exercicis

Proves d'accés a la universitat (PAU) de Catalunya. Ordenats del més recent al més antic.
Retalls dels exàmens i pautes oficials (selecat.cat / universitats.gencat.cat).

## 2. Estudi del fet literari

[2 punts en total]

### Bloc 1

[1 punt]

### 2.1

### 2.1.1.

(0,25)

Eugeni d'Ors va signar el seu *Glosari* amb el pseudònim de *Xènius.*

### 2.1.2.

(0,25)

Segons el pedagog anglès, la causa de la decadència de la figura del *gentleman* anglès és, d'una banda, la democratització de l'ensenyança anglesa, és a dir, posar l'educació a l'abast de tothom, fins i tot de les classes més baixes, i, d'una altra, la tendència a l'utilitarisme, que rebaixa el nivell de l'ensenyament.

Ors compara la pèrdua del *gentleman* amb la falta de carbó (la indústria del qual va ser fonamental a Anglaterra).

### 2.1.3.

(0,25)

El *gentleman* és una figura social que és vista com una romanalla de l'antic cavaller. Destaca pel culte a l'honor, per tenir una actitud positiva i variada davant la vida, cosa que fa calmar i purificar l'ambient que l'envolta.

### 2.1.4.

(0,25)

En el darrer paràgraf, Ors reivindica la cultura de les humanitats, que res no pot substituir-la. Moltes persones, en veure'n la pèrdua, demanen que es torni a valorar per tal que persones formades en els seus valors continuïn esdevenint *gentlemen* i apliquin sempre els drets de l'espiritualitat i del bon gust.

## Bloc 2

[1 punt]

### 2.2.

### 2.2.1.

[0,5 punts]

"M'exalta el nou i m'enamora el vell": Antítesi

"És quan dormo que hi veig clar": Paradoxa

Mentre que a l'antítesi es contraposen dos mots, sintagmes o oracions de sentit oposat, en la paradoxa s'uneixen dues idees aparentment irreconciliables en el marc d'una oració o d'un vers.

### 2.2.2.

[0,5 punts. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,1 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

a) Vertader
b) Fals
c) Fals
d) Vertader
e) Vertader

### 2.2.3.

[0,5 punts]

Els anacoluts són construccions gramaticals en què la darrera part no lliga amb la primera, de manera que es produeix una inconsistència o una discordança entre les clàusules. En canvi, els circumloquis són recursos retòrics que consisteixen a expressar el que es vol dir amb més paraules de les necessàries.

### 2.2.4.

[0,5 punts. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,1 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

a) Vertader
b) Fals
c) Vertader
d) Vertader
e) Fals

## 2.Estudi del fet literari

[2 punts en total]

### Bloc 1

[1 punt]

### 2.1

### 2.1.1.

(0,25)

Calders destaca com escriptor de narracions curtes/contes.

### 2.1.2.

(0,25)

És una narració que descriu un fet extraordinari, que es redueix a l'absurd, i és plena d'ironia i humor.

### 2.1.3.

(0,25)

El narrador és el protagonista. També hi apareixen el policia (capità), l'arbre i el rei.

### 2.1.4.

(0,25)

La reacció del policia, quan s'assabenta que un arbre ha nascut enmig d'un menjador, no és de sorpresa, com es podria preveure, sinó de preocupació pel fet que posa en perill l'estabilitat del món conegut, el qual es troba sotmès als corrents polítics i a la lògica.

## Bloc 2

[1 punt]

### 2.2.

### 2.2.1.

[0,5 punts]

Anàfora: Es tracta d'una figura retòrica que consisteix en la repetició d'una o diverses paraules a l'inici d'un seguit de versos o frases.

L'autor és Joan Maragall.

### 2.2.2.

[0,5 punt. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,1 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

a) Fals
b) Fals
c) Fals
d) Vertader
e) Vertader

### 2.2.3.

[0,5 punts]

En la rima consonant (o perfecta), a partir de la darrera vocal tònica, coincideixen tots els sons de determinats versos tant vocàlics com consonàntics. En la rima assonant, a partir de la darrera vocal tònica, coincideixen solament els sons vocàlics.

En la rima masculina els versos acaben en paraula aguda; en la rima femenina els versos acaben en paraula plana o esdrúixola.

### 2.2.4.

[0,5 punts. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,1 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

a) Vertader
b) Fals
c) Vertader
d) Fals
e) Fals

## 2.Estudi del fet literari

[2 punts en total]

### Bloc 1

[1 punt]

### 2.1.

### 2.1.1.

(0,25)

*La vaca cega* de Joan Maragall.

### 2.1.2.

(0,25)

Una vaca suïssa es revoluciona, no accepta les coses com són i intenta canviar-les tot revoltant-se contra l'amo.

### 2.1.3.

(0,25)

Els versos són decasíl·labs i la rima és consonant.

### 2.1.4

(0,25)

Esmenta, d'una banda, la cabra, que considera un animal indefens i submís, com un esclau. La vaca, en canvi, no està disposada a ser mai més manipulada. Esmenta, d'una altra, el brau, amb el qual es compara perquè té banyes i envesteix o ataca.

## Bloc 2

[1 punt]

### 2.2.

### 2.2.1.

[0,5 punts]

Resposta possible:

"Donna angelicata" (dona angelical) és un tòpic del renaixement, que presenta la dona com a símbol de perfecció. En la literatura va sorgir la imatge de "donna angelicata" que simbolitza la puresa de la dona, una al·legoria de la perfecció espiritual, virtuosa, honesta i discreta. El tòpic també recull certs trets físics (la pell clara, els cabells rossos, el llavis vermells, etc.). Le bellesa externa era un reflex de la interna, i alhora una imatge de la divinitat.

### 2.2.2.

[0,5 punt. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,1 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

a) Vertader
b) Fals
c) Vertader
d) Fals
e) Vertader

### 2.2.3

[0,5 punts]

Resposta possible:

Els goigs són composicions populars que es dediquen a la Mare de Déu, a algun sant o a misteris religiosos. En general, expliquen la vida, miracles o virtuts de la Verge o del sants. Estan formats per estrofes, normalment de vuit o deu versos, i d'una tornada que es repeteix al final de cada estrofa.

### 2.2.4.

[0,5 punts. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,1 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

a) Fals
b) Fals
c) Vertader
d) Fals
e) Fals

## 4. PAU 2025 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 2

### 2. Estudi del fet literari

[2 punts en total]

#### Bloc 1

[1 punt]

#### 2.1.1.

(0,25)

El tema principal són les incerteses de la vida, les quals, d'acord amb les eleccions que fem, ens condueixen a un destí o a un altre.

#### 2.1.2.

(0,25)

El poema està compost de tres estrofes de vuit versos cadascuna. Hi alternen els octosíl·labs i els tetrasíl·labs.

#### 2.1.3.

(0,25)

El "camí incert" s'identifica amb la vida.

---

#### 2.1.4.

(0,25)

"Un lliri blau, color de cel,

diu: -Vine, vine-".

o bé

"Però: -No passis! -diu un vel

de teranyina".

## Bloc 2

[1 punt]

### 2.2.1.

[0,5 punts]

Resposta possible:

El vers blanc no té rima regular. La seva mètrica es limita al ritme, al nombre de síl·labes o a un patró estròfic concret. El vers lliure, en canvi, no està sotmès a cap estructura regular, rítmica o mètrica; és a dir, no presenta cap mena de regularitat.

### 2.2.2.

[0,5 punt. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,1 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

a) Fals

b) Fals

c) Vertader

d) Fals

e) Vertader

### 2.2.3.

[0,5 punts]

Resposta possible:

Sinestèsia. Aquesta figura retòrica associa dos elements relacionats amb dos camps sensorials diferents (“color d’olor de poma”).

o bé

Personificació. Aquesta figura retòrica atribueix qualitats humanes a conceptes, coses o animals (“ morint la llum”).

o bé

Metàfora. Aquesta figura retòrica consisteix a emprar un mot que expressa literalment una cosa per a expressar-ne una altra que té una certa semblança amb aquell (“ morint la llum”).

### 2.2.4.

[0,5 punts. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,1 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

a) Fals

b) Fals

c) Vertader

d) Vertader

e) Fals

## 5. PAU 2025 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2

## 2.Estudi del fet literari

[2 punts en total]

### Bloc 1

[1 punt]

### 2.1.1.

(0,25)

"Desolació" expressa l'estat d'ànim del poeta i descriu la tristesa i el dolor que sent per una desgràcia personal.

### 2.1.2.

(0,25)

Són versos alexandrins de dotze síl·labes amb cesura a la meitat del vers. És un sonet, que s'estructura en dos tercets i dos quartets.

### 2.1.3.

(0,25)

Fa servir el polisídenton a la tercera estrofa. Usa la conjunció de coordinació entre les oracions amb la finalitat d'alentir i intensificar l'expressió.

**2.1.4.**

(0,25)

“i el llamp fins a la terra ma soca migpartí”

o bé

“obert i sens entranyes que de la soca resta”

o bé

“cremar he vist ma llenya”

**Bloc 2**

[1 punt]

Responeu **solament 2 de les 4 qüestions** que es plantegen en aquest bloc. (Si se’n responen més, només es tindran en compte les dues primeres.)

**2.2.1.**

[0,5 punts]

Resposta possible:

Encara que l’auca i la corranda són composicions populars, l’auca està formada per quaranta-vuit rodolins, en general heptasíl·labs, i per quaranta-vuit dibuixos o gravats; la corranda, en canvi, és una composició improvisada, formada en general per una quarteta d’heptasíl·labs amb rimes consonàntiques sovint molt senzilles; els temes són amorosos, festius o satírics.

**2.2.2.**

[0,5 punt. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,1 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

a) Vertader

b) Fals

c) Fals

d) Fals

e) Vertader

**2.2.3.**

[0,5 punts]

Resposta possible:

Renaixement i Renaixença no són sinònims. Renaixement és el nom que rep un moviment artístic i cultural que va tenir lloc a Europa entre els segles XV i XVI i fa de transició entre l'edat mitjana i l'inici de l'edat moderna. Es caracteritza per intentar reviure i superar idees i assoliments de l'antiguitat clàssica. El terme Renaixença fa referència a un moviment cultural i literari que tingué lloc a Catalunya en el segle XIX. El nom designa l'esforç de fer renéixer el català com a llengua literària i de cultura.

**2.2.4.**

[0,5 punts. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,1 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

a) Fals

b) Vertader

c) Vertader

d) Fals

e) Fals